

ROLA PODRĘCZNIKA *ДИСКУССИЯ*
W NAUCZANIU JĘZYKA ROSYJSKIEGO
– EWALUACJA ORGANIZACYJNO-METODYCZNA

ZOJA KUCA, *Дискуссия. Заавансованы курс языка росыјского*, Wydawnictwo Profamilia 2018, ss. 160.

DOI: <http://dx.doi.org/10.18290/rh2018.66.10-14>

Podręcznik *Дискуссия* autorstwa Zoi Kucy jest na rynku wydawniczym jedną z najnowszych pomocy glottodydaktycznych, przygotowanych w celu osiągnięcia optymalnych wyników procesu edukacji obcojęzycznej.

Podręcznik wydawnictwa Profamilia przeznaczony jest – jak zaznacza Autorka – dla studentów I i II stopnia studiów filologicznych i lingwistycznych z językiem rosyjskim na poziomie zaawansowanym, a także słuchaczy kursów językowych. Stymuluje rozwijanie wszystkich sprawności językowych oraz przyczynia się do pogłębienia wiedzy ogólnej z zakresu języka rosyjskiego oraz osiągnięcia poziomu biegłości językowej na poziomie C1 w skali ESOKJ.

Oceniana pozycja jest w pełni przystosowana do poziomu kształcenia pod względem stopnia trudności, formy przekazu, właściwego doboru leksyki i sposobu jej objaśniania. Materiał w niej zawarty został opracowany z właściwym podejściem dydaktycznym, przy zachowaniu najnowszych wskazówek metodycznych. Koncepcja podręcznika obejmuje najważniejsze zagadnienia dydaktyczne, uwzględniające nauczanie języka nowożytnego, oparte na podejściu holistycznym, ze szczególnym uwypukleniem rozwoju komunikacyjnego uczących się.

Podręcznik podzielony został na pięć bloków tematycznych, z których każdy zawiera trzy podrozdziały. Tworzą je takie dziedziny, jak: medycyna, uroda, nowe technologie, finanse i biznes, psychologia i kariera, co dobitnie świadczy o wysokim poziomie tej pomocy dydaktycznej. Wybrane kręgi tematyczne prezentują współczesne problemy społeczne, dzięki czemu realizowanie zaplanowanych zadań będzie nośnikiem naturalnej komunikacji, wpływającej niejako z wewnętrznej potrzeby zaakcentowania swojego stanowiska wobec aktualnych zagadnień, a tym sa-

mym znakomicie przyczynią się do sprawnego przyswojenia nowych struktur w języku obcym.

Pierwszy blok tematyczny, *В здоровом теле – здоровый дух*, otwiera rozdział na temat chorób dotyczących młodego pokolenia (*Чем болеет молодёжь?*). Zawarte w nim ćwiczenia językowe, wzbogacone bogatą obudową leksykalną, dotyczą aktualnych problemów zdrowia fizycznego i psychicznego. Kolejny podrozdział (*Самообман во благо*) skoncentrowany jest m.in. wokół tematu efektu placebo, profilaktyki zachorowań na AIDS. W ostatnim, trzecim podrozdziale (*Медицина как бизнес*) danego bloku zawarte są ćwiczenia wykorzystujące tematykę zapłodnienia *in vitro*, obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego itp.

Drugi blok tematyczny, *В поисках совершенного тела*, wprowadza w zapowiedzianą w tytule tematykę poprzez podrozdziały odnoszące się do wyglądu zewnętrznego (w ćwiczeniach wykorzystany jest autentyczny język dotyczący głównie medycyny estetycznej, *bodybuilding*).

Kolejny blok tematyczny poświęcony jest problemom społecznym. Pojawiają się w nim następujące treści: alkoholizm, narkomania, bezrobocie, terroryzm, kryzys demograficzny, katastrofy ekologiczne, przestępczość, żywność modyfikowana genetycznie. Na szczególną uwagę zasługuje tu drugi podrozdział *Интернет – окно в мир*, bowiem stwarza bardzo szerokie możliwości dyskusji.

Czwarty blok tematyczny, *В финансовой петле*, skoncentrowany jest wokół zagadnień dotyczących finansów i bankowości; w sposób logiczny łączy się z ostatnim blokiem tematycznym (*Спрос и предложение*), w którym uwidacznia się koncepcja komunikatywnego tekstu dzięki proponowanym ćwiczeniom z zakresu kariery, społeczeństwa konsumpcyjnego oraz pracy.

W podręczniku zawarte są niezbędne elementy obligatoryjne, a układ segmentów jest przejrzysty i funkcjonalny, co w znacznym stopniu usprawnia korzystanie z wybranego materiału. Każdy segment tekstu podręcznikowego opatrzony został odpowiednim tytułem, pełniącym funkcję deskryptywną, z zachowaniem jednolitej formy językowo-stylistycznej. W tym miejscu należy podkreślić znaczenie tytułów podrozdziałów, których zamierzoną, zapewne dodatkową funkcją jest nawiązanie bezpośredniej relacji z adresatem, będącej asumptem do dyskusji (widać tu również, jak doskonale przemyślana została nazwa podręcznika) poprzez wprowadzenie tytułów w formie pytań: *Самообман во благо?*, *В деньгах ли счастье?* oraz zastosowanie liczby mnogiej: *Продаём и покупаем*.

Treści konkretnych rozdziałów i podrozdziałów są adekwatne do tytułów i podtytułów, a nawet znacznie obszerniejsze od zapowiedzi tytułowej. Na uwagę zasługuje fakt, iż każdy blok tematyczny jest opracowany kompleksowo, dopasowany do szerokiego kręgu odbiorców, dzięki różnorodnym formom motywującym i aktywizującym do pracy różne typy pamięci. Konsekwentne przestrzeganie następującej kolejności zadań: od krótkiego wprowadzenia w tematykę, realizowanego na podstawie podanych, przykładowych kwestii do omówienia (w zależności od podrozdziału

jest to ćwiczenie wsparte krótkim, wyróżnionym graficznie słownikiem leksykalnym), z następującym po nim blokiem ćwiczeń leksykalno-gramatycznych, opartych na materiale ilustracyjno-graficznym, oprócz inteligencji językowej pobudza do działania także pamięć wzrokową. Sam przekaz treści jest logiczny i prosty. Autorka dołożyła wszelkich starań, aby podręcznik uwzględniał indywidualne preferencje uczących się, na uwagę zasługują zróżnicowane pod względem typu zadania językowe.

Struktura podręcznika jest rozbudowana o komponenty fakultatywne (m.in. informacje pogłębiające treści podstawowe, ciekawostki (*Интересно знать!*), zadania o charakterze powtórzeniowo-syntezyującym, zadania kontrolne). Po każdym bloku tematycznym uczeń rozwiązuje ćwiczenia kontrolne (*Проверьте свои знания!*), co pozwala na samodzielną ocenę swoich postępów. Po każdym rozdziale występują ćwiczenia ustne, systematyzujące wiedzę zaprezentowaną w danych blokach. Przedstawiony materiał pozwala na zintegrowane doskonalenie poszczególnych umiejętności językowych, zapewniając jednocześnie zrównoważony efekt procesu kształcenia. Koncepcja podejścia komunikatywnego jest łatwo zauważalna w podręczniku. Większość ćwiczeń wsparta jest na kontekście, a nowa wiedza przekazywana jest w konkretnej sytuacji komunikacyjnej. Materiał gramatyczny zintegrowany jest z materiałem leksykalnym. Opanowanie zagadnień gramatycznych odbywa się poprzez rozwiązywanie różnorodnych ćwiczeń, zawierających wiele przykładów zastosowania danej leksyki.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w całym nasyceniu informacyjnym w podręczniku zostały zachowane odpowiednie proporcje pomiędzy komponentem informacyjnym i zadaniowym, a nawet można stwierdzić, że oba te komponenty są ze sobą skorelowane w stopniu wysokim (zamieszczone w podręczniku zadania odnoszą się do wszystkich istotnych problemów poruszanych w tekście).

Poszczególne działy są bardzo dobrze zorganizowane pod względem tematyki. Autorka oferuje bardzo różnorodne możliwości ćwiczeń w zależności od doskonałości umiejętności:

- słuchanie: dialogi, teksty, opisy, wywiady;
- pisanie: dialogi, opisy, ogłoszenia reklamowe, opowiadania, rozprawki;
- czytanie: artykuły, krótkie opowiadania, dialogi, wywiady;
- mówienie: monologi, uzupełnianie luk, odgrywanie scenek, dialogi.

Ćwiczenia zachęcają uczniów do aktywności komunikacyjnej. Na szczególną uwagę zasługują te, które odwołują do pracy ze źródłami internetowymi (polecenia typu: *popracujcie ze słownikiem online* – s. 19, s. 135, *popracujcie z Internetem* – s. 30, *poszukaj w Internecie* – s. 90, s. 95).

Treści zawarte w ćwiczeniach pochodzą z autentycznych tekstów z życia codziennego, dotyczących różnych kontekstów kultury, w tym kultury rozrywkowej. Widocznym nośnikiem wartości kulturowych są m.in. – wykorzystane szczególnie w rozdziale czwartym – przysłowia rosyjskie (s. 93) oraz frazeologizmy (s. 50-51).

Reasumując, można stwierdzić, iż z wielu względów jest to bardzo atrakcyjna pozycja, wyróżnia ją współczesna, bardzo bogata leksyka, niesłychana dbałość o poprawność językową i stylistyczną, nacisk położony na ćwiczenia komunikatywne, barwne opracowanie edytorskie, które wspiera dodatkowo funkcję informacyjną. Struktura tematyczna tekstów jest eksponowana za pomocą pogrubionej czcionki, kolorowego druku, wielkości liter, co ułatwia szybką orientację w treści oraz pracę z podręcznikiem. Zamieszczone w nim ilustracje tworzą z tekstem werbalnym spójną i logiczną całość, ułatwiają zrozumienie i zapamiętanie podanych treści. Oprócz funkcji upogładawiająco-wzmacniającej komponent ikoniczno-ilustracyjny rozwija procesy postrzegania oraz myślenia wyobraźniowego, bowiem do omawianych przedstawień obrazowych nawiązują zamieszczone w podręczniku pytania i polecenia.

Recenzowana pozycja będzie stanowić atrakcyjną i rzetelnie przygotowaną pomoc dydaktyczną, cieszącą się zainteresowaniem zarówno wśród uczniów, jak i nauczycieli języka rosyjskiego. Dzięki swej zawartości merytorycznej, atrakcyjnej formule podręcznik ten wyróżnia się w znacznym stopniu wśród wielu podobnych pozycji wydawniczych.

Proces skutecznego nauczania jest od dawna przedmiotem zainteresowań wielu naukowców i badaczy. Ze względu na ogromne społeczne znaczenie dydaktyka języków obcych otaczana jest specjalną troską. Współczesna nauka jednakże coraz bardziej oddala się od stanowiska, które kojarzy kształcenie z rozwojem intelektualnej strony osobowości, a tym bardziej z przekazywaniem wiedzy, wiąże je natomiast z rozwojem całej osobowości. Aktywne metody nauczania bowiem przyczyniają się, poprzez umożliwienie uczniom zrealizowania własnych pomysłów i zainteresowań, do budowania w nich poczucia własnej wartości oraz wykształcenia poczucia bezpieczeństwa i satysfakcji. Bez wątplenia podręcznik *Дискуссия* da zarówno uczniom, jak i nauczycielom poczucie uporządkowanego i efektywnego nabywania wiedzy z zakresu języka rosyjskiego.

Magdalena Kawęcka
Instytut Filologii Słowiańskiej KUL
e-mail: magdalena.kawecka@kul.pl